РЕШЕНИЕ НА СЪДА (първи състав)

12 февруари 2009 година*

По дело C-339/07

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 234 ЕО от Bundesgerichtshof (Германия) с акт от 21 юни 2007 г., постъпил в Съда на 20 юли 2007 г., в рамките на производство по дело

Christopher Seagon, в качеството на синдик на Frick Teppichboden Supermärkte GmbH,

срещу

Deko Marty Belgium NV,

СЪДЪТ (първи състав),

състоящ се от: г-н P. Jann (докладчик), председател на състав, г-н A. Tizzano, г-н A. Borg Barthet, г-н E. Levits и г-н J.-J. Kasel, съдии,

* Език на производството: немски.

генерален адвокат: г-н D. Ruiz-Jarabo Colomer,
секретар: г-н B. Fülöp, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 11 септември 2008 г.,

като има предвид становищата, представени:

— за г-н Seagon, в качеството на синдик на Frick Teppichboden Supermärkte GmbH, от адв. B. Ackermann, Rechtsanwältin,

— за Deko Marty Belgium NV, от адв. H. Raeschke-Kessler, Rechtsanwalt,

— за чешкото правителство, от г-н T. Boček, в качеството на представител,

— за гръцкото правителство, от г-жа O. Patsopoulou и г-жа M. Tassopoulou, както и от г-н I. Bakopoulos, в качеството на представители,

— за Комисията на Европейските общности, от г-жа A.-M. Rouchaud-Joët и г-жа S. Gruenheid, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 16 октомври 2008 г.,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 3, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 1346/2000 на Съвета от 29 май 2000 година относно производството по несъстоятелност (ОВ L 160, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 1, стр. 143) и на член 1, параграф 2, буква б) от Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 12, 2001 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 3, стр. 74).

2 Запитването е отправено в рамките на спор между г-н Seagon, в качеството на синдик на Frick Teppichboden Supermärkte GmbH (наричано по-нататък „Frick“), и Deko Marty Belgium NV (наричано по-нататък „Deko“) по повод на възстановяването от страна на последното на сума от 50 000 EUR, която му е била платена от Frick.

Правна уредба

3 Съображение 2 от Регламент № 1346/2000 гласи:

„Правилното функциониране на вътрешния пазар изисква презграничните производства по несъстоятелност да действат ефикасно и ефективно и приемането на настоящия регламент е необходимо за постигането на тази цел, която е свързана със съдебното сътрудничество по гражданскоправни въпроси по смисъла на член 65 от Договора [за ЕО].“

4 Съгласно текста на съображение 4 от посочения регламент „[с] оглед правилното функциониране на вътрешния пазар е необходимо да се избегне практиката страните да бъдат подтиквани да прехвърлят авоари или съдебни производства от една в друга държава-членка, за да придобият по-благоприятно правно положение (т.н. „forum shopping“)“.

5 Съображение 6 от същия регламент предвижда:

„Съгласно принципа на пропорционалността настоящият регламент следва да се сведе до разпоредби, които регламентират компетентността за образуване на производства по несъстоятелност и вземането на решения, които пряко произтичат от производството по несъстоятелност и са тясно свързани с него. Настоящият регламент следва също да съдържа разпоредби относно признаването на тези решения и приложимото право, които също съблюдават този принцип.“

6 Съображение 8 от Регламент № 1346/2000 гласи:

„За постигането на целта, свързана с подобряването и ускоряването на производствата по несъстоятелност с презгранични последици, е необходимо и уместно разпоредбите за компетентността, признаването на съдебни решения и приложимото правото в тази област да бъдат включени в един правен акт на Общността, който да бъде задължителен и пряко приложим в държавите-членки."

7 Член 3, параграф 1 от този регламент предвижда:

„Съдилищата на държавата-членка, на чиято територия е разположен центърът на основните интереси на длъжника, са компетентни да образуват производство по несъстоятелност. За дружествата и юридическите лица, седалището според устройствения акт се презюмира за център на основните интереси до доказване на противното."

8 Член 16, параграф 1 от посочения регламент гласи:

„Всяко решение за образуване на производство по несъстоятелност, което е взето от компетентен съд на държава-членка съгласно член 3, се признава във всички други държави-членки от момента на влизането му в сила в държавата на образуване на производството.

Това правило се прилага и когато длъжникът поради качеството си не може да бъде обект на производство по несъстоятелност в останалите държави-членки."

9 Член 25, параграф 1, първа и втора алинея от същия регламент предвижда:

„Решенията за провеждането и приключването на производството по несъстоятелност, които са постановени от съд, чието решение за образуване на производството е признато съгласно член 16, както и конкордатът, който е одобрен от този съд, също се признават без никаква допълнителна формалност. […]

Първата алинея се прилага и за съдебни решения, които произтичат пряко от производството по несъстоятелност, и които са тясно свързани с него, дори ако са постановени от друг съд.“

10 Член 1, параграф 1 от Регламент № 44/2001 определя приложното поле на този регламент. Той се прилага по граждански и търговски дела и съответно не обхваща данъчни, митнически или административни дела.

11 Член 1, параграф 2, буква б) от Регламент № 44/2001 предвижда:

„Настоящият регламент не се прилага по отношение на:

[…]

б) производства, свързани с обявяването на дружества или други юридически лица в несъстоятелност, конкордати и аналогични производства“.

Спорът по главното производство и преюдициалният въпрос

12 На 14 март 2002 г. Frick, чието седалище се намира в Германия, превежда сума от 50 000 EUR по сметка, открита в KBC Bank в Дюселдорф, на името на Deko — дружество със седалище в Белгия. След като е сезиран с искане, направено на 15 март 2002 г. от Frick, на 1 юни 2002 г. Amtsgericht Marburg (Германия) образува производство по несъстоятелност с предмет имуществото на последното. С молба, подадена в Landgericht Marburg (Германия), в качеството си на синдик на Frick г-н Seagon иска от този съд да задължи Deko да му възстанови посочената сума чрез отменителен иск, който се основава на несъстоятелността на длъжника.

13 Landgericht Marburg отхвърля последното искане като недопустимо, по съображение че няма международна компетентност, за да го разгледа. След като и въззивната жалба на г-н Seagon срещу това решение е оставена без уважение, той подава ревизионна жалба пред Bundesgerichtshof.

14 При тези условия Bundesgerichtshof решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Предоставя ли Регламент [№ 1346/2000] на съдилищата на държавата-членка, на чиято територия е образувано производство по несъстоятелност с предмет имуществото на длъжника, международна компетентност да

разглеждат отменителен иск, основан на несъстоятелност, срещу длъжник, който съгласно устройствения си акт има седалище в друга държава-членка?

2) При отрицателен отговор на първия въпрос:

Попада ли отменителният иск, основан на несъстоятелност, в обхвата на член 1, параграф 2, буква б) от Регламент [№ 44/2001]?“

По преюдициалните въпроси

15 Поставените от запитващата юрисдикция въпроси се отнасят до международната компетентност на съдилищата в областта на отменителните искове, които се основават на несъстоятелност.

16 От акта за преюдициално запитване е видно, че в германското право отменителният иск е уреден от § 129 и сл. от Правилника за несъстоятелността (Insolvenzordnung) от 5 октомври 1994 г. (BGBl. 1994 I, стр. 2866). Само синдикът може да предяви такъв иск при несъстоятелност единствено с цел да защити интересите на всички кредитори. Съгласно разпоредбите на § 130—146 от този правилник, синдикът може да оспорва действия, които са извършени преди образуването на производството по несъстоятелност и увреждат кредиторите.

17 Ето защо целта на разглеждания в главното производство отменителен иск е да се увеличат активите на предприятието, спрямо което се провежда производство по несъстоятелност.

18 Трябва да се провери дали отменителните искове се включват в приложното поле на член 3, параграф 1 от Регламент № 1346/2000.

19 В това отношение като начало следва да се припомни, че в рамките на практиката си по Конвенцията от 27 септември 1968 година относно подведомствеността и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 299, 1972 г., стр. 32) Съдът е постановил, че иск, подобен на разглеждания в главното производство, се свързва с производство по несъстоятелност, при положение че произтича пряко от несъстоятелността и е в тясна връзка с производство по несъстоятелност или по предпазен конкордат (вж. Решение от 22 февруари 1979 г. по дело Gourdain, 133/78, стр. 733, точка 4). Ето защо иск с подобни характеристики не попада в приложното поле на тази конвенция.

20 Именно този критерий използва съображение 6 от Регламент № 1346/2000, за да отграничи предмета на последния. Така съгласно това съображение посоченият регламент следва да се сведе до разпоредби, които регламентират компетентността за образуване на производства по несъстоятелност и вземането на решения, които пряко произтичат от производството по несъстоятелност и са тясно свързани с него.

21 Предвид волята на законодателя и полезното действие на посочения регламент член 3, параграф 1 от него трябва да се тълкува в смисъл, че предоставя и международна компетентност на държавата-членка, на чиято територия е образувано производството по несъстоятелност, за разглеждане на искове, които пряко произтичат от това производство и са тясно свързани с него.

22 Подобно съсредоточаване на всички пряко свързани с несъстоятелността на дадено предприятие искове пред съдилищата на държавата-членка, която е компетентна да образува производство по несъстоятелност, очевидно съответства и на целта да се подобрят ефикасността и бързината на производствата по несъстоятелност с презгранични последици, посочена в съображения 2 и 8 от Регламент № 1346/2000.

23 В допълнение това тълкуване се потвърждава от съображение 4 от посочения регламент, според което с оглед на правилното функциониране на вътрешния пазар е необходимо да се избегне практиката страните да бъдат подтиквани да прехвърлят авоари или съдебни производства от една държава-членка в друга, за да придобият по-благоприятно правно положение (forum shopping).

24 Възможността различни съдилища да упражняват компетентност по отношение на отменителни искове, предявени в различни държави-членки, би затруднила преследването на такава цел.

25 На последно място, тълкуването на член 3, параграф 1 от Регламент № 1346/2000, изложено в точка 21 от настоящото решение, се потвърждава от член 25, параграф 1 от този регламент. Всъщност първата алинея от последната разпоредба въвежда задължение за признаване на решенията за провеждането и приключването на производството по несъстоятелност, които са постановени от съд, чието решение за образуване на производството е признато съгласно член 16 от посочения регламент, а именно компетентен съд по силата на член 3, параграф 1 от същия регламент.

26 Съгласно втора алинея от член 25, параграф 1 от Регламент № 1346/2000 обаче първа алинея от параграф 1 се прилага и за съдебни решения, които произтичат

пряко от производството по несъстоятелност и са тясно свързани с него. С други думи, тази разпоредба допуска възможността съдилищата на държава-членка, на чиято територия е образувано производство по несъстоятелност на основание член 3, параграф 1 от посочения регламент, да се произнесат и по иск като разглеждания в главното производство.

27 В този контекст изразът „дори ако са постановени от друг съд“, който съставлява последната част от изречението на член 25, параграф 1, втора алинея от същия регламент, не предполага, че общностният законодател е искал да изключи компетентността на съдилищата на държавата, на чиято територия е било образувано производството по несъстоятелност, по въпросния вид искове. Този израз по-конкретно означава, че държавите-членки трябва да определят съда с териториална и материална компетентност, който не е задължително да бъде съдът, образувал производството по несъстоятелност. Освен това посоченият израз се отнася до признаването на решения за образуване на производство по несъстоятелност, предвидено в член 16 от Регламент № 1346/2000.

28 С оглед на всички гореизложени съображения на първия въпрос следва да се отговори, че член 3, параграф 1 от Регламент № 1346/2000 трябва да се тълкува в смисъл, че съдилищата на държавата-членка, на чиято територия е образувано производството по несъстоятелност, са компетентни да се произнесат по отменителен иск, основан на несъстоятелност и насочен срещу ответник, който съгласно устройствения си акт има седалище в друга държава-членка.

29 Предвид отговора на първия въпрос не е необходимо да се отговаря на втория въпрос.

По съдебните разноски

30 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (първи състав) реши:

Член 3, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 1346/2000 на Съвета от 29 май 2000 година относно производството по несъстоятелност трябва да се тълкува в смисъл, че съдилищата на държавата-членка, на чиято територия е образувано производството по несъстоятелност, са компетентни да се произнесат по отменителен иск, основан на несъстоятелност и насочен срещу ответник, който съгласно устройствения си акт има седалище в друга държава-членка.

Подписи